

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 289/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen eläinsuojeluviranomaisten toiminnasta ja eläinsuojelurikosten rangaistuksista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Ritva Elomaan /ps ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 289/2021 vp:

Miten hallitus tulee tehostamaan eläinsuojelun parissa työskentelevien viranomaisten toimintaa ja helpottamaan pakkokeinojen käyttöä tarvittaessa eläinsuojelun tehostamiseksi,

onko hallitus valmis harkitsemaan eläinsuojelurikosten rangaistusten tiukentamista eläinten oikeuksien toteutumisen ja hyvinvoinnin turvaamiseksi ja

miten tullaan varmistamaan, että suojelukoiraharrastuksessa ja muussa eläinten koulutuksessa esiintyviin väärinkäytöksiin voidaan puuttua nykyistä tehokkaammin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Luonnoksessa uudeksi eläinten hyvinvointilaiksi valvontaa ja tarkastuksen tekemistä koskevia säännöksiä ehdotetaan monilta osin täsmennettäväksi. Samalla sääntelyä on tarkoitus kehittää niin, että viranomaisilla olisi aina käytettävissään kulloinkin sopivat ja tehokkaat keinot epäkohtiin puuttumiseen. Uusia pakkokeinoja säädettäisiin muun muassa eläinten hyvinvointia vaarantavan toiminnan keskeyttämiseen ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan puuttumiseen. Hallituksen esitys uudeksi hyvinvointilaiksi on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2021.

Vuodelle 2021 poliisille on osoitettu 200 000 euroa eläinsuojelupoliisitoiminnan vahvistamiseen. Tarkoituksena on kehittää ja tehostaa eläinsuojelurikosten torjuntaa poliisissa muun muassa rekrytoimalla kahdelle poliisilaitokselle eläinsuojelurikostutkija ja rakentamalla yhteistyö-verkostoja viranomaisten, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa. Toiminnan kehittämisessä otetaan huomioon sekä koti- että tuotantoeläimiin kohdistuvien eläinsuojelurikosten torjunta.

Rikoslain 17 luvussa säädetään lievästä eläinsuojelurikoksesta, eläinsuojelurikoksesta, törkeästä eläinsuojelurikoksesta sekä eläintenpitokiellosta. Rikoslakia uudistettiin tältä osin vuonna 2011 lisäämällä lakiin säännös törkeästä eläinsuojelurikoksesta, mikä mahdollistaa entistä ankarammat tuomiot vakavammista eläinsuojelurikoksista. Uudistuksessa yhtenä ajatuksena oli oikeuskäytännön ohjaaminen rangaistuksia ankaroittavaan suuntaan vakavammissa tapauksissa. Samassa yhteydessä tehostettiin eläintenpitokielloa koskevia säännöksiä, säädettiin kiellolle vähimmäiskesto ja perustettiin eläintenpitokieltorekisteri.

Eläinsuojelurikoksesta on säädetty enintään kahden vuoden vankeusrangaistus. Tunnusmerkistö on varsin laaja ja kattaa tahallisen menettelyn lisäksi törkeän huolimattoman toiminnan. Törkeästä

eläinsuojelurikoksesta tuomitaan vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi, jos eläinsuojelurikos on tehty erityisen raa'alla tai julmalla tavalla, kohteena on suuri eläinmäärä tai teolla on tavoiteltu huomattavaa taloudellista hyötyä ja rikos on myös kokonaisuutena arvioiden törkeä.

Rangaistuksen määrääminen tekoa koskevan rangaistusasteikon puitteissa on riippumattoman tuomioistuimen tehtävä. Eläinsuojelurikoksia koskevat rangaistusasteikot noudattavat rikoslain normaalia systematiikkaa ja ovat myös linjassa muiden vastaavaa moitittavuutta osoittavien rikosten rangaistusasteikkojen kanssa. Oikeusministeriö seuraa sääntelyn asianmukaisuutta toimialallaan.

Yksittäisen tuomarin tehtävää vaikeuttaa se, että eläinsuojelurikoksia tulee hänen käsiteltäväkseen suhteellisen harvoin. Yhtenäistä syyttämisen- ja tuomitsemislinjaa voidaan edistää koulutuksella. Syyttäjänlaitos on järjestänyt syyttäjille erikseen koulutusta eläinsuojelurikoksista. Tuomioistuinviraston tehtävänä on puolestaan huolehtia koulutuksen järjestämisestä tuomareille ja tuomioistuinten muulle henkilöstölle yhteistyössä tuomarinkoulutuslautakunnan kanssa. Ruokavirasto järjestää vuosittain eläinsuojeluviranomaisten koulutus- ja neuvottelupäivän, jossa keskustellaan eläinsuojelulainsäädännön toimeenpanosta ja ajankohtaisista asioista. Päivään osallistuu virkaeläinlääkäreiden ja poliisin lisäksi maa- ja metsätalousministeriö, syyttäjät, hallinto- ja käräjäoikeuksien tuomareita sekä Oikeusrekisterikeskus.

Luonnoksessa uudeksi eläinten hyvinvointilaiksi ehdotetaan säädettäväksi eläimille ilmeistä tarpeetonta kipua tai kärsimystä aiheuttavien välineiden ja laitteiden, kuten koirien piikki- ja sähköpantojen kiellosta. Näiden välineiden ja laitteiden markkinointi, valmistus, maahantuonti, luovutus, käyttö ja hallussapito olisi kiellettyä. Laaja kiello olisi tarpeen, jotta kiellettyjen välineiden valvontaa voitaisiin toteuttaa mahdollisimman tehokkaasti. Valvontaviranomainen voisi tällaisen laitteen havaitessaan paitsi kieltää sen käytön, myös ottaa laitteen haltuun tai esimerkiksi määrätä se poistettavaksi markkinoilta tai palautettavaksi siihen maahan, josta se on tuotu Suomeen.

Koska lainvastaista kohtelua ei tapahdu valvontaviranomaisten ollessa paikalla, kuten nyt esille nousseessa suojelukoirien koulutuksessa tapahtuneessa kaltoinkohtelussa, on lainvastaisen kohtelun estämisessä ensiarvoisen tärkeää, että kouluttajien ja harrastajien kouluttaminen ja ennen kaikkea asenteiden muuttaminen siten, että vanhanaikaisista, väkivaltaan perustuvista koulutusmenetelmistä luovutaan. Suomen Kennelliitto on järjestänyt suojelukoiratoimintaan osallistuvien henkilöiden koulutustilaisuuksia, joissa on käyty läpi eläinten koulutukseen liittyvää lainsäädäntöä sekä nykyaikaisia koulutusmenetelmiä. Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto tekevät asiassa yhteistyötä Kennelliiton kanssa.

Helsingissä 18.5.2021

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä